

UDVARHELYI HIRADÓ

SZÉPIRODALMI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 forint.
Egy szám ára 8 kr. — Községek-, körjegyzők- és tanítóknak
egész évre 3 frt. — Megjelen hetenként egyszer, vasárnap.

Felelős szerkesztő: **Cs. Szabó Kálmán.**

Szerkesztő
és laptulajdonos: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. A bélyeg díj
külön minden beiktatásnál 30 kr. Nyilttér sora 25 kr.
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Közigazgatásunk.

— Válasz egy vezércikkre. —

Udvarhelyvármegye hivatalos lapjának utolsó számában az első cikk közigazgatásunk mizeriájával foglalkozik. Így jutott eszembe, hogy valjon milyen impressziókat szerezhet vármegyénk központjának hivatalnokairól s az egész szervezetről az a falusi bíró, aki azt elolvassa; mig magamban teljesen meggyőződtem arról, hogy annak kizárólag személyi éle van, a mi aztán két pisztolydurranással beigazolást is nyert.

Megyénkben az ellenfelek kibékültek, a béke helyreállott; boszantó tehát az az oknélkül való erőlködés, amely annak megzavarását célozza s képes teljesen egyéni sérelemért az egész megyei tisztviselői kart olyan meggyanusítással illetni, a melyet azzal a levegői két lyukkal úgy hirtelenében meg nem történté tenni nem lehet, mivel az első perczen szerzett impressziók, ha itt a központban el is osztottak, bizonyára a vidéken, a hivatalos lapból olvasva azt — megmaradtak, a mi aztán, ha tényleg úgy volna, abban az esetben komoly következményeket kell hogy vonjon maga után.

Rut és hálátlan dolog a személyes ellen-szenvet egy olyan testülettel egyszerre éreztetni, amely, mint tudjuk, minden lehetőséget, hogy azt a nagy feladatot, mely reá bízott, a lehető legjobban oldja meg. Hiszen tudjuk azt igen jól, hogy a nélkülözésnek, a reményben csalódásnak megvannak a maga káros következményei is; a testi erőknél elernyedés, a lelki elfásultság, a közöny, a munkakedv természet-szerű hanyatlása — melyek hála istennek meggyénk embereit mindezideig megkimélték — mind nyomában járnak a gyenge dotáczióknak.

Madonna.

Valahányszor ezt az asszonyt látom, valami kimondhatatlan szomjuság lopódzik belém, úgy érzem, mintha egy mártír, egy szent állana előttem s csak a szokás gátol abban, hogy ne emeljek előtte kalapot. Pedig szeretnék.

Szeretném megcsókolni a kezét s hálás szívvel, nagy alázatossággal megköszönni azt a nagy gyönyörűséget, a mit az ő látása nekem szerez. Elmondanám neki, hogy az ő szent, szenvedő arca menti meg az én már-már veszendőbe menő hitemet. Elmondanám, hogy gyerekkorom óta szövéim szomorú álmait egy asszonyról, ki majd valamikor végig-simitja a homlokomat, ilyennek álmodtam azt az asszonyt mindig, ilyen Madonna arczunak és — Istenem — ilyen jónak. Mert tudom, hogy az; tudom, hogy nagyon jó, mint minden szomorú ember. Kevesen ismerik a jóságát, de a kire rámosolyog, annak a lelkét eltölti a boldogság melege. És még sok mást is elmondanék, de nem szabad. Miért van az úgy, hogy a hasonló lelkű emberek olyan ritkán találjanak egymásra. Csak bolygók vagyunk a nagy űrben nagyon sokáig, mig egyszer lehullunk valahol a mélységbe, de akkor már kihűltünk és fénytelenek vagyunk.

Ő pedig, ha egymás mellett visz el az utunk, bizonyára nem sejtí, hogy előttem az ő szomorú asszony-szemé alkotja a világot.

Elég gyakran látom, hiszen tőszomszédok va-

és ha még ehhez hozzávesszük azt, hogy a vármegyei rendszer azon értelemben, mely szerint az egy vármegyét szolgáló tisztviselők előléptetésüket csak azon vármegye hivatali karában várhatják s remélhetik, amelyben szolgálnak; várhatják, a mig valamelyik felebbvaló elhal, nyugdíjba megyen; remélhetik, a mennyiben a vármegye szeszélyes közönsége kegyeit sikerül megnyerhetni s biztosítani — mennyivel nagyobb elismerés illeti meg az egész tisztviselői kart és annak külön-külön minden egyes tagját, hogy ilyen viszonyok között is meg van a munkakedvök, elvégzik a legnagyobb precizitással a rájuk bízott bonyodalmas, nehéz feladatot. Nem tudom hirtelenében elképzelni, hogy minden konkrét példa felhozása nélkül az egész tisztviselői kart így meggyanusítani valakinek honnan volt bátorsága.

Jó, jó. A közpályán dolgozók munkája föltétlen elbírálás alá esik; de hogy azzal mi-nek való egyszerre visszaélni — nem tudom. Én nem akarok senkit itt e helyen palladium alá venni s teljesen fölöslegesnek is tartom azt, hanem csak azt kívánom megjegyezni, hogy megyénk alispáni iktatójára a múlt év folyamán 31117, közig. bizottság iktatójára 3025, kihágási iktatóra 690, közig. erdészeti bizottság iktatójára 711, közigazgatási bíróság iktatójára 32, árvaszéki iktatóra 21433 ügydarab érkezett, a melyekből lényegtelen szám jött át ez évre elintézetlenül. Ezenkívül tartatott 8 vármegyei közgyűlés 363 közgyűlési számmal és 114 árvaszéki ülés, s így azt hiszem, a tisztviselők kényelmes életmódját sikerült is ezzel teljesen jeleznem.

Azonban még jó, hogy a hang ereje nem egyformán van elosztva e földgömbön. Az ele-

gyünk. Nagy barna kendő van rajta. Ha tekintetünk véletlenül összetalálkozik, nem kapja felre, visszanez a tiszta asszony öntudatával. A mint mondom, szomszédok vagyunk, csak egy vékon fal választ el egymástól. Hála a háziur takarékoságának, oly vékony ez a fal, hogy mindent áthallok rajta, még a sirást is, azt a csendes némaságba vesző sirást, a melynek a hangja a szivig hat, különösen így éjjel, mikor csend van ebben a nagy kaszárnyában.

Éjjel, mikor hazatérek kóborlásaimból, még fent van, jár fel s alá a szobában, altatja a kis gyereket, dudol neki valamit. Olyan gyötrelmesen verődik kifelé a sötét éjszakába az a dal.

És mindig egyedül. Reggelenként látok kimenni onnan egy férfit. Ez az ura. Sápadt, kiélt arcú ember, olyan, a melyet gyakran látni éjjeli kávéházakban a kártya-asztalnál, czilindert visel és sárga prémes kabátot, szóval uri külseje van. Rajzóla valami mérnöknél. Elég szépen keres, de nagy lump, mindig kártyázik és szereti az asszonyokat... Ilyesmit könnyű megtudni itt a mi házukban, a hol mindenki a szomszédjával törődik. Hajnalban jön haza, néhány órát alszik, aztán megy tovább. Az asszony nem kérdez tőle semmit, különben is alig látják egymást.

És kétéves házasok... Végigfut rajtam a tehetetlen düh, mikor ezt az embert látom, azt hiszem, hogy ez gyilkos, de nem olyan becsületes, mint azok, kik egy szurásra ölnek, hanem nyomorult, a ki lassan-lassan öli meg a hitét, szerelmét egy asszonynak, ki csak szenvedni tud.

Szerelmi házasság volt. Legalább a házmesterné

fánt hatalmas egy állat s hangja még sem hallszik messzire. De ott van például a tücsök, milyen haszontalan teremés és mégis milyen erős a hangja. Ha a teste akkora volna, mint az elefánté — amint kiszámították — áthallszana az operenciás tengeren. Hogy ez miért van így, titok előttünk s a kellő logika nincsen meg benne érthetőn. De abban van, hogy a tücsök miért nem akkora, mint az elefánt. Mert ha akkora volna, nem maradhatna tőle senki s aligha nem a léha teremtményeké lenne a világ, ha ugyan el lehet képzelni azt az állapotot.

Titok ez az emberek között is, hogy miért van ereje az erős beszédnek, a bőszialmazásnak és a merészségnek? Különösen itt nálunk, ahol az öblös frázisok interpretálódnak anélkül, hogy a szorgalmas, kitartó munka kiirthatná. Szuggesztív ereje bizonyára van még a piszkolódo beszédnek és a förmedvénynek, de korántsem akkora, mint volt régebben s a hatás nem olyan többé, mint a milyent tőle várnak s a tücsök, akármilyen erős a hangja, mégis csak — tücsök.

Nincsen kedvem nekem annak megczáfolásába bocsátkoznom, hogy talán széles ez országban — in genere beszélve — nem a klikk-önkormányzat grasszált. De már csak igazán grasszált. Ez a multté. De megvolt, az bizonyos. Példa reá az a töméntelen sikkasztás, a mely itt is, ott is felburjánzott s jóakaratu államférfiaknak alig volt tudomásuk a helyi zsarnokságok pusztításairól. Azonban, hogy ezt mi a szöszmenkőért kellett éppen vármegyékre magyarázni, és éppen akkor, amidőn Széll miniszterelnök kifejtette programját s Hollaki főispánt ideküldte miközé, hogy a személyi ellenségeskedésből támadt egyenetlenségeket megszüntetve,

azt mondja, ő pedig mindent tud. A leány nagyon jó pártit szalajtott el ezért az emberért, mert nagyon szerette. Eleinte jól is ment minden, mig egyszer az ember el kezdett járogatni mindenfelé. Mikor a gyerek megszületett, már csak úgy találkoztak, minden pillanatban várták már a gyerek világrajövetelét. Az ember nem volt otthon. Szegény, vajudó asszony hiába nézett széjjel, nem volt mellette az ura, a gyerek apja... Két idegen asszony száналomból ápolta, mert a férje csak hajnalban jött meg részegen, akkor végigdől az ágyon s horkolni kezdett.

Az asszony megigazitotta feje alatt a párnát, hogy jobban tudjon horkolni. Így beszélk ezt a házbán és én mindent hallok, este beszél meg a világ sorját, a mi cselédünk, meg a mindent tudó házmesterné s na ponként egy-egy újabb részlete szivárog ki ennek az életnek.

... Hogy sokszor még enni való sincs a háznál; a fűszeres már csak száналomból ad egyet-mást. Aztán még egyet; de azt már ők is csak úgy sugva beszélk egy más közt, hogy veri is. No de ez nem bizonyosság.

És ő nyugodtan, csendesen megy végig itt az emberek között; csak az arca sápadt egy kicsit s a tekintete szomorú, a többi asszony szánakozva néz rajta végig szegényen.

Vannak, a kik azt mondják, hogy nem jól teszi, miért olyan csendes; csak az ő férjök merné azt tenni, majd ki is kaparnák az egyik szemét, vagy mind a kettőt a nyomorultnak.

vármegyénkben az egyetértést a jog, törvény és igazság elvénél fogva, helyreállítsa — nem tudom s még kevésbé értem akkor, ha csupán egy embert kívántak azzal megtámadni.

A nyári évadot elnevezték uborka-szezonnak, amikor minden szünetel, az energia lohadt, a gondolkodás fáradt. Hová lett, mi lett az uborka uralomból? Eltűnt, végkép oda lett. Hisz még itt minálunk is, e szűkebben vett országunkban az élet telve van izgalommal, válsággal, katasztrófával, amikre aztán ráborul a közömbös éjszaka, hogy másnap ismét minden kiujjuljon, tovább éri, tovább égjen... Ilyen tarka világot élünk mostanság.

Egyik szenzáció a másikat váltja föl, csak amugy teremnek a lovagias ügyek. Kezd divattossá lenni nálunk is a párbajozás. Ha nincs ok rá, hát keresünk. Vétettél nekem? Jó, ezt följegyzem, de számíthatsz rá, hogy megtorlom. Mivel? Igen, ott a sajtó. Elő tentát, pennát, papirosat. Hogy is kezdjem csak? Az is meg van. Mire való az emberek magánélete? Ez a legjobb téma. Mártsuk epébe a tollunkat s szedjük széjjel az illetőnek magánéletét, analizáljuk a becsületét. Mindegy, ha nincs is igazunk. De legalább meghurcoljuk. Ha sértve érzi magát, adunk fegyveres elégtételt...

Hanem ha a sérelem mást is talál, azt senki be nem kötözi, senki le nem mossa. A vármegyei tisztviselői kar jegyzőkönyvileg tiltakozott a megtámadás ellen s akkor aztán végkép kiderül, hogy milyen intenciókkal íródott az a cikk.

Bizony szomorú dolgok ezek... Nem ez a sajtónak a hivatása, sokkal nemesb cél lebeg az előtt. Rámutatni a gonoszságokra, felderíteni a panamákat, támogatni az igaz eszméket, ostorozni a korrupciót!

De legkevésbé gázolni bele valakinek a privát életmódjába s keretül használni egy egész tisztviselői kart.

Ez lehet bátorság, de semmi esetre sem férfiaság!

Becsek Aladár.

Mert nem szabad a férfiaknak hinni. Ez a mi cselédünk véleménye. Mind egyforma, nem becsüli meg az asszonyt egyik sem, hitványak mind. Lám, odalent a házmeister hogy fél a feleségétől, még a pénz is az asszonynál van; de ugy kell annak tenni, különben elinná, elkártyázna mindent. Mondják is neki eleget, hogy ne hagyja magát; ő pedig mosolyogva felel: hiszen boldog vagyok, nagyon, az uram szeret és jó ember.

Erre már nem tudnak felelni az asszonyok; azt tartják róla, hogy ostoba egy kicsit szegény.

Igy éjfélkor még világosság van ott; az asszony ott ül az asztalnál és belebámul a lámpába, az arcza szenvedő sápadtsága összefolyik a lámpa sejtelmes szárga színével, a haja beárnyékolja az arcát. Ilyen asszonyok lehettek, azok, a kikről a biblia szól. És tűnődöm, töprengök afölött, hogyan is élhetnek ma is ilyen asszonyok, akiknek az élete is sejtés vagy álom.

Nem tudok aludni, hiába várom az engesztelő álmot, nem akar reám borulni. Itt látom magam előtt, észbontó Niobe szépségében a madonnát nagy fájdalommal, a melyre nincs balszom.

Valami mozgás támad odabent. Úgy látszik, hazajött az ember.

Aztán beszédet hallok; egy-egy szó, hang átverődik hozzám; a gyerekről beszél az asszony, hogy nincs mit enni holnapra a gyerekeknek...

Csend.

Az asszony sir, úgy, a hogy még asszonyt nem hallottam sirni. Mi történt? Talán megütötte a nyomorult... Lassan-lassan elcsendesül minden, sötétség van az egész házban, csak én nem bírok még nyugodni. Mi is történhetett ott benn?

Másnap ismét látom, a feje be van kötve. Tehát mégis? — Azt mondta, hogy megütötte magát...

Mert hát még mindig élnek közöttünk madonnák... élnek... csak más-más alakban. Egyszer királyné, másszor koldus. A ruhájuk lehet más, de a szemök bánatos tekintete, a szívök nagy jósága örökké ugyanaz.

Kosbor Márton.

Agyagfalvi székely-émlék ügye.

Minket, székelyeket, a közös sors, a közös küzdelem és baj összeforrasztottak, mint a tűz ereje az agyagot. Ebben volt erőnk, kitartásunk a századok viharain keresztül.

Sokszor elgondolom, mily nemesen éreztek apáink, akik bérczes kis hazájukban, a világtól elzárva, az anyaországtól elhagyatva: saját erejükön templomokat, iskolákat építettek, hogy az ő-ök érneihez méltó nemzedéket neveljenek.

Munkásságukat, lelkesedésüket ébren tartotta mindig a hagyományok ideális szeretete. *Ez a magasztos érzés hozta létre az agyagfalvi réten emelendő székely-émlék eszméjét is.* A gyűjtési mozgalom Székely-Udvarhelyről lelkesedéssel indult meg.

Edison, a nagy tudós egyszer azt mondta: Arra, hogy valamely új feltalálás gyakorlati sikerét biztosítsuk, éppen annyi észre van szükség, mint magára a feltalálásra. Ebben a mondásban az igazság az, hogy *nem elég valami jót, szépet kitalálni, hanem azt meg is kell csinálni.*

Igy vagyunk a székely-émlékkel is. Meg kell teremtenünk, mert a szent cél és annak megvalósítására lelkesedéssel, önbizalommal vállalkoztunk.

És meg is lesz, mivel a székely nép tevékenységében bizom, buzgóságában hiszek. Egyáltalában oly tulajdonságait ismerem, melyek a komoly hazafias munkát erény számba veszik.

A történelmi nagy hagyományokat nem hagyhatjuk veszni. Ez egyértelmű lenne a nemzeti önértzet, az erkölcsi érzék iránti elfásultsággal, melyről Kölcsey kesereg:

Vandor, állj meg...!
Más faj állott, a kihunyott helyére,
Gyöngé fölvel, romloti, szivtelen;
A dicső nép, mely tanult izzadni,
S izzadás közt hősi bért aratni,
Névben él csak, többé nincs jelen.

Ha őseink ereinyeit nem ápoljuk, bizony édes véreim, csak afféle pakfong székelyek leszünk.

A székely honszeretet már ott virrasztott a haza bölcsőjénél és azóta nekünk nemzeti ügyben semmi sem volt közönyös.

Ne engedjük tehát a székely-émlék ügyét vesztelni. Szívós kitartással törjünk előre ebben a dologban is. Az egyetértő munka még a porszemekből is fényes templomot építhet. A legutolsó napszámból is juthat egy-két fillér a szent ügyre. Kiki annyit, amennyit képes. Quantum potes, tantum aude!

Gondoljuk meg, kedves székely atyámfiai, hogy az agyagfalvi emlékből a hazafiságnak újabb forrását nyitjuk meg, melyből utódaink hálás érzelmek közt erőt, lelkesedést merítenek.

Őseink megbecsülése nagymértékben emeli a mi értékünket is. A mi nagy és nemes elődök példáján lelkesülő nép maradunk, addig nem félttem a székely népet.

Fülei Sz. Lajos.

Tanügy.

Tudnivalók a székelyudvarhelyi *m. kir. állami kö- és agyagipari szakiskolába* való felvételre vonatkozólag. Rendes tanulóul az első évfolyamra felvétetnek, kik, a) a tizenkétéves kort betöltötték és ehhez képest kifejtett munkaképes testalkattal bírnak, b) legalább kétközépiskolai osztályt, avagy pedig elemi népiskolai hat osztályt jó sikerrel végeztek.

Beiratáskor tartozik minden tanuló bemutatni: a) születési bizonyítványt, b) atyja vagy gyámja beleegyezését tartalmazó nyilatkozatát, melyben kifejezendő annak kötelezettsége is, hogy az illető a tanidő teljes tartalmát bevégzi, c) iskolai bizonyítványt, d) az újra oltás megtörténtéről szóló bizonylatot.

Az intézet tanulói sem beiratási, sem tandíjat nem fizetnek.

Minden (rendes és rendkívüli) tanuló a beiratkozás alkalmával műhelyi biztosíték címén 3 frtot tartozik az intézet pénztárába befizetni, melyből a tanulók által önhibájukból eredő károk fognak megtérítettetni.

Szegény sorsu, de jó magaviseletű és szorgalmas tanulók részére egész ösztöndíjas (ingyenes), illetve fél ösztöndíjas (fél ingyenes) hely áll rendelkezésre. Fél vagy egész ösztöndíjas helyre pályázó tanulók, a fent említett okmányokon kívül szegénységi bizonyítványt is kötelesek kérvényökhöz mellékelni.

A kellően felszerelt felvételi s illetve ösztöndíj iránti kérvények, az iskolai felügyelő bizottsághoz címelve legkésőbb f. évi augusztus hó 10-ig, az igazgatósághoz nyújtandók be.

Az intézettel kapcsolatosan internatus és conviktus (benlakás és étkezés) áll fenn, melyben (a nem ösztöndíjas) tanulók (ez időszertint) havi 8 frt 50 krt fizetnek.

Az intézet internatusába felvett tanulók, a szülők v. hozzátartozóik részéről a következőkkel látandók el: 2 drb 170 cm. hosszú és 75 cm. széles fehérített vászon szalmazsák (surdé); 4 drb. a szalmazsák nagyságának megfelelő és fehérített vászomból készült lepedő; 1 drb rövid szőri takaró (pokrócz); 1 drb 70 cm. hosszú és 50 széles vánkó; 3 drb vánkószőnyeg; 2 drb kékvászon kötény (surcz); 1 öltözet ünneplő és 1 öltözet műhelyi ruha, ezenkívül a szükséges fehérnemű (u. m. ingek, alsónadrágok, kapczák, törülközők stb.-vel.) Székely-Udvarhelyen, 1899. jul. hóban. *Az igazgatóság.*

Ujdonságok.

Petőfi-ünnepély.

Nap-nap után szélesebb körre terjed az a lelkes mozgalom, amely Petőfi Sándor halálának 50 éves fordulóját szándékozik megünnepelni. Költők, írók, irodalmi társaságok és körök s egyéb társadalmi tényezők, sőt még a kormány is együttműködnek arra, hogy az ünnep minél fényesebb legyen. A napi sajtó bővebben foglalkozik a mi ránk nézve kimagasló nemzeti ünneppel. Ujabbban és újabbban jelennek meg cikkek, melyek koszorus költőnk érdemeit magasztalják. *Bartha Miklós*, az aránytollu publiczista „Petőfi és a kormány“ címmel Petőfiről a Magyarországon így ír:

„Olvasod, szereted, méltánylod Petőfit? Hát akkor tapasztalod a gázolást, üldözd a szédelgést, vedd meg a kapzkodót, imádd a hazát, gyógyítsd a nyomort, gyűlöld a zsarnokot, tiszteld az érdemet, becsüld meg önmagadat és tudj meghalni a szabadságért.

Olvasod, megérted, követed Petőfit? Akkor egész ember vagy. Jó és büszke, bátor és könyörtelen, jellemes és hű, kitartó és munkás, gyöngéd és áldozatkész. Mert ő egyszerű volt, mint egy szent; önzetlen, mint egy vértanu; rajongó, mint egy flagelláns. Kötete nem egyéb, mint életének láncolata és élete nem egyéb, mint költeményeinek igazsága.

Mintha nem anyától volna: a nagy és mindenható természetnek ez a remeke, forró véreben, aczélizmaiban és hajthatatlan csontjaiban egyesítette az emberi nem zivataros haragját, szenvedésének egész árját, vágyainak minden sohaját. A vulkán tüze nem izzóbb az ő szenvedélyénél s a virágkehely harmatcöppje nem ártatlanabb az ő szívének. Képes volt szembeállni a förgeteggel, de sajnált eltaposni egy lúszlát.

Átültetni a Petőfi-szellemet a nemzet lelkébe, nemcsak hogy olvassák verseit, hogy énekeljék dalaikat, hanem hogy megértsék és kövessék azokat az örökkévaló törvényeket, melyek jellemalkotó műveiben emberfölötti gazdagsággal hatnak, buzdítanak és erősítenek: ez volna a legnagyobb reformalkotása az újjászülető századnak.

Wlassics közoktatásügyi miniszter az ünnep tárgyában Petőfit dicsőítő levelet írt Jókaihoz, a Petőfi-társaság elnökéhez, Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter pedig megígérte Bartók Lajosnak, a társaság alelnökének, hogy segesvári ünnepre több különvonatot indíttat. Gromon és Zsilinszky államtitkárok is megígérték támogatásukat. Az ünnep nagyjából megállapított programja ez:

Szombaton, július 29-én este egy nagyobb különvonat indul Budapestről Segesvárra háló- és étkező-kocsikkal, a hol vasárnap reggeli 10 órakor az egykori csataterén veszi kezdetét az ünnepség. A műsort a Petőfi-társaság tagjai töltik ki. Bartók Lajos nyitja meg elnöki megnyitó-beszéddel. Bartha Miklós emlékbeszédet mond. Endrődy Sándor költeményeket szaval Petőfitől, Rákosi Viktor fölolvass Jókai Apotheízisát elszavalja E. Kovács Gyula, a kolozsvári Nemzeti Színház művésze és a Petőfi-társaság tagja.

Az emlékszóbor megkoszoruzásában résztvesz az országgyűlés küldöttsége, a melynek koszoruját Tallián Béla képviselőházi alelnök beszéd kíséretében fogja fölajánlani, az összkormány és a kultuszminiszter nevében Zsilinszky Mihály államtitkár fogja megkoszoruzni Petőfi emléket, beszéd kíséretében. Az ünnepségen résztvesz a kolozsvári honvédszenekar is. Gromon Dezső honvédelmi államtitkár kijelentette, hogy az illetékes térparancsnoksághoz intézendő kérelem teljesítését — ha erre netalán szükség volna — támogatni fogja.

A Petőfi-ünnepély székely bizottsága városunkban is megalakult. Elnök *Ugron Gabor*. Tiszteletbeli elnökök: Tibád Antal, Török Albert. Alelnök Koncz Ármin. Jegyző dr. Soó Rezső. Bizottsági tagok: Ugron János, Soó Gáspár, br. Orbán Ottó, Szentes Gábor, dr. Kovács Mór, Bálint György, Becsek Aladár, Zakariás Antal, dr. Solymossy Lajos, Solymossy Endre, Szébeni Antal, Papp Z. József, Kovács Dénes, Fülei Sz. Lajos, Szeles Dénes, Csillag József, Fischer Ferencz.

A bizottság a következő falragaszokat bocsátotta ki:

ben a legérdekesebb az, hogy a sértés, mely részben az egész megyei tisztviselői kart is illette, a vármegye hivatalos lapjában jelent meg. — Különben ez ügygel lapunk első cikkében bővebben foglalkozunk.

Székely cselédleányok elhelyezése. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara részéről a következő sorok közlésére kértünk fel: Az utóbbi időben az ország minden részéből érkeznek megkeresések a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarához, a székely cselédleányok alkalmazása tárgyában. Bár a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara évek óta a legodaadóbb munkásságot fejti ki, hogy a székely kivándorlás csökkentessék és e törekvés általános, úgy a nőkre, mint a férfiakra vonatkozó, célját programmszerűleg az ipar és kereskedelem fejlesztése által reméli fokozatosan elérhetőnek, a szolgáló leányok elhelyezését azonban földadatai körébe nem sorolhatja. Más társadalmi tényezők, nevezetesen a nőegyesületek, melyeknek ez földadatát képezheti, igen üdvös dolgot cselekszenek, ha az eszmét fölkarolják és közreműködnek abban, hogy a határszéli székely szolgáló leányok itthon nyerjenek alkalmazást s a kivándorlástól és ennek révén az elzülléstől megmentessenek. Az érdeklődők tehát ne a nevezett kamarához, hanem mint magán-egyénihez, László Gyula kamarai másodtitkárhoz, mint az eszme fölvetőjéhez forduljanak kérdezősködéseikkel.

Petőfi jelvények. Igen életrevaló dolgot eszelt ki Szabó Gyula helybeli könyvkötő a folyó hó 30-án tartandó Petőfi-ünnepély alkalmából. Ugyanis a nagy költő arczképével s a csata évfordulójának dátumával ellátott, csinosan összeállított kokárdákat hozott forgalomba. Már csak annyiban is praktikus ilyen jelvényekkel az odautazóknak magukat ellátni, hogy hadd lássák az idegen megyebeliek, hogy a Székelyföldről milyen nagyszámmal jelentek meg halhatatlan költőnk halálának évfordulóján. A jelvények ára 10–15 kr lesz.

Tanítók tanulmányútja.

Kedves barátom!

A „Délmagyarországi tanító-egyesület“ f. hó 11–12-én tartott nagygyűlésére az „Udvarhelyi megyei ált. tanító-egyesület“ is hivatalos lévén, Poppov Péter kir. tanf. tollnok ágitációjára mi is 18-ikán összeverődöttünk, hogy azt is meglátogatva, tegyük egy utat le egészen a Vaskapuig. E minden tekintetben tanulságos és élvezetes utról írok neked édes barátom, mintegy beszámolóként, hogy lapod útján jusson tudomására többi kartársainknak is kirándulásunknak eredménye.

10-én reggel vonatra ülve, este $\frac{3}{4}$ 8 órakor érkezünk Lippára, hol nagy közönség, ágyudörgés, zene és „éljenek a székelyek“ meglepő szívélyes fölkiáltások fogadtak. Az ottani református lelkész üdvözlő beszédére Poppov válaszul, bevonultunk Lippára, hol a már jó előre kijelölt szállásunkon vártak szíves házigazdáink. Következett volna az ismerkedési estély, de a megjelent nagyszámu — 2–3 ezerre menő — idegen között alig lehetett helyet is kapnunk. Másnap, 11-én reggel isteni tisztelet után kezdődött a gyűlés. Hogy egy olyan nagyszámu taggal rendelkező egyesület, mint a „Délvidéki tanító-egyesület“ is, milyen erkölcsi hatást tud elérni, legyen elég ennek illusztrálására főlemlítenem, hogy ezen a gyűlésen résztvett a kultuszminiszter képviselőjén, Halász Ferencz osztálytanácsoson kívül, a közigazgatás, törvényszék, bíróságok, erdőhivatalok, egyházak számos tagja. És hogy ez így van jól, nem kell azt bizonyítanom se. A gyűlés lefolyásáról majd más uton számolok be, most utunk további részletéről írok. Szerdán reggel 6 órakor elindultunk Arad felé, hogy ott a hazafias kegyelet adóját lerójjuk. Künn várt az állomáson bennünket az aradi tanítók elnöksége, az aradi iskolák felügyelője 8–10-ed magával és a legszívesebb üdvözlések után a város által rendelkezésünkre bocsátott lövonaton elvezettek a magyarok Golgothájához a várba és innen a vértanúk szobrához. Hogy milyen hatást tett ránk mindezeknek a látása, azt kibeszélni nem lehet. Sirtünk valamennyien!

A szobor rácozatán belül elhelyezkedve, elénekeltük a Hymnuszt. Ekkor már a közönség is nagy csoportokban verődött össze a rácozaton kívül, nagy figyelemmel hallgatva beszédemet, melyet az ének után mondtam. Meghatottság látszott az arcokon, sokan könnyeztek is, mire a Szász Ferencz alsósiménfalvi tanító szép szavallata és a „Szózat“ el-

énekése után fölmentünk az ereklyemuzeumba. Ha eddig a meghatottság érzete minden idegszálunkat elfoglalta, itt az csak fokozódott. Itt van összehordva a szabadságharcz története, számtalan apróbb meg nagyobb emléktárgyakban, amiknek látása föltétlenül könyekre fakaszt. Leírását adni ennek a muzeumnak szinte lehetetlen, azt látni kell.

Közeledvén az indulás ideje, sietnünk kellett, hogy a város szívésségéből rendezett bankettet élvezzük. Itt a szíves vendégszeretetet megköszönve és megköszönve az aradi kollégáknak szíves készségeket fáradságot nem ismerő kalauzolásukért, $\frac{3}{4}$ 12 órakor tovább mentünk Temesvár felé, hova d. u. 4 órakor érkezünk. Este 8 óráig bejárva a várost, pihenni tértünk, hogy másnap utazhassunk Buziás felé. Itt nagy meglepetés várt ránk. A vasuti állomás, ugyisint a hajó állomás is föl volt lobogózva, mozsár durrogás és a Rákóczi-nóta hangjai mellett fogadtak a vámhivatal tisztjei, élükön Dömötörffy fővámszedővel; kivonultak az iskolásgyermek — legtöbbször oláh és szerb — és Máriaassy tisztviselő hazafias üdvözlő szónoklatára én köszöntem meg a meglepően szíves fogadtatást. Jóleső érzéssel konstátalom, hogy úgy a lippai, aradi, valamint a buziási lelkes fogadtatást is a „székely“ név nimbusza idézte elő!

Buziáson hajóra szállva megkezdettük azt a gyönyörű, a természet meglepő szépségei által körülvett utat, amit az Al-Duna és a Kazán szorosa nyújthat csak. Nem kísérlem meg leírni az itt lépten-nyomon előtűnő remekét a természetnek, ahhoz ihletettebb toll kellene az enyémmel. Akinek módja és alkama van hozzá, nézze meg. Bármily nagy fáradságot megérdemel. Délután 4 órára érkezünk Orsovára, hol szintén vártak a polgári iskola tanárai közül 4-en és lekötözött szívésséggel mutogatták meg aznap Orsova nevezetességeit.

Másnap reggel aztán csónakokba elhelyezkedve, lementünk Vaskapuig, hol megnézve azokat a fontos védműveket, melyek Baross halhatatlan emlékéhez fűződnek, gyalogszerrel jöttünk vissza a szerb

parton Ada-Kaleh szigetével szembe, ahova aztán újra csónakokkal rándultunk át. Érdekes kis terület ez. Csupa török nép lakja; Törökország főhatósága alatt áll ugyan, de helyőrsége — mely egy főhadnagy parancsnoksága alatt 40 emberből áll — a közös hadsereg kötelékéhez tartozik. Itt megnézve a török lakások közül egy párt és a mecsetet, aztán vásárolva különféle emléktárgyakat, újra csónakba ülve, a Duna balpartján kiszállva, még a délelőtt folyamán meglátogattuk a „Korona“ kápolnát, melyet azon helyre építettek, hová 1849-ben a magyar szt. koronát rejtették volt el. Programm szerinti utunkból még csak „Herkules“ fürdő megnézése volt hátra, amit a dél folyamán megis tettünk.

Hát édes barátom! te hallottál és olvastál erről a fürdőről, azt hiszem sokszor, de azok a Bedäcker-szerű leírások meg sem közelítik a valóságot. A milyen fonséges itt a természet munkája, épp oly bámulatra ragad itt az emberi kéz csodálatos alkotása is. Szébbnél-szebb paloták, gyönyörű parkirozások, a fürdőknek fejedelmi fényvel való berendezése méltán emelik a világfürdők sorába. Az a délután, amit itt töltöttünk, utolsója lévén előre meghatározott időtöltésünknek, visszautaztunk Orsovára, ahonnan 15-én reggel 6 órától kezdve, 16-án reggel $\frac{1}{4}$ 7 óráig egyfolytában tartott utazásunk után, szerencsésen haza is érkezünk.

Ime édes barátom! ez volt utunknak a lefolyása és hogy most tapasztalatokkal, soha el nem muló emlékekkel gazdagabbak vagyunk, ezért Poppov Péter barátunknak ezuton is hálás köszönetünket kell hogy kifejezzük, mert a kedvezményes vasuti és hajó-jegyek, valamint egyes városokban az olcsó szállás kieszközlése is, mind az ő utánjárásának köszönhető.

Ezzel vázlatos tudósításumat bevégezve, maradtam

Sz.-Udvarhelyt, 1899. július 21-én

kész híved

Lázár József, ig. tanító.

Nyomatott Becsek D. Fia könyvnyomdájában.

PAPP ZAKOR ENDRE

VASKERESKEDÉSE AZ „ARANY KASZÁHOZ“.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni gazdagon berendezett

vaskereskedésemmre

Mindennemű vajda-hunyadi vasak, legjobb minőségű öntött tégely aczél kaszák, varrógép 6 évi jótállás mellett 30 frtól feljebb. Épület- és butorvasalások, szerszámok legjobb minőségben, s nagyon olcsó árban árusíttatnak el.

Igen becses pártfogásért esedezve

kiváló tisztelettel

Papp Zakor Endre.

Sodronyszeg nagy raktár!

M. kir. államvasúttak.

Nyári menetrend.

Érvényes 1899. május 1-étől.

V.-v.	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v.
715			300	ind. Székely-Udvarhely érk.	159		620
731			316	Bikafalva	140		601
743			329	Bögöz	127		547
807			354	N.-Galambfalva	110		580
823			411	Bethfalva	1241		501
831			421	Székely-keresztur	1232		473
848			438	Ujszékely	1203		429
902			454	érk. Héjjasfalva ind.	1148		414
209			1025	Brassó		209	800
921			504	ind. Héjjasfalva érk.		1112	403
951	553	1140	532	Szegesvár		1051	340
	654	101		érk. K.-Kapus ind.		945	213
		419		N.-Szeben			
	656	125		ind. K.-Kapus érk.		943	158
	849	433		érk. Kocsárd ind.		752	1054
		1030		M.-Vásárhely		1030	115
	854	443		ind. Kocsárd érk.		750	1042
	1046	645		Kolozsvár		555	833
	231	1117		Nagy-Várad		211	342
	760	620		érk. Budapest ind.		915	830

Az indulási és érkezési idők középeurópai időre vonatkoznak.

Az éjjeli idő esti 600 órától reggeli 5⁵⁹ perczig, a perczeket jelző számjegyek aláhuzásával vannak kitüntetve.

Utányomat nem díjazatik.